

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

20. desember 2023

Handlingsplan for deltagelse – innspill til KUD

Oslo Idrettskrets takker regjeringen for initiativet til å etablere en handlingsplan mot de økende forskjellene for deltagelse innen kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter.

Dere ber særskilt om svar på følgende tre spørsmål, der våre svar er som følger:

1. Hva er det viktigste din organisasjon/institusjon kan gjøre for å inkludere enda flere barn og ungdom i kultur-, idrett- og/eller friluftslivsaktiviteter?

- Bygge strukturer og avhjelpe frivilligheten slik at idrettslagsmodellen kan fungere også i deler av byen hvor de økonomiske og kulturelle forutsetningene for idrettslagsdrift er svakt.
- Nøkkelen til økt deltagelse er god organisering i gode idrettslag. I Oslo har vi etablert nabolagsklubber som en modell for idrettslag som tar tydelige verdivalg, med vilje til et utvidet samfunnsansvar for sitt nabolag.
- Utfordre idrettslag til å tilpasse idrettstilbudet slik at det oppleves relevant, attraktivt og oppnåelig for flere, uten unødvendige krav til utstyr, reiser m.m. som innebærer økonomiske barrierer for likeverdig deltagelse.
- Motivere, utdanne og engasjere ungdom til å ta del i utviklingen og driften av eget idrettslag. Vårt program «ungdom i jobb» øker idrettslagenes mulighet til å forstå barn og unges behov, og gir idrettslaget flere hender til å møte behovene. Vi jobber aktivt med utvikling av ungdomsutvalg i idrettslag, samtidig som midler fra Sparebankstiftelsen har gitt oss mulighet til å tildele lønnsmidler for ungdom.
- Motarbeide rasisme og diskriminering gjennom veldrevne og kompetente idrettslag.
- Aktivt hjelpe barn og familier som av ulike årsaker ikke finner det enkelt å delta. Alle bydeler benytter våre aktivitetsguider som bindeledd mellom det offentlige, familien og idretten.
- Utvide og styrke samarbeide med Osloskolen slik at flere idrettslag kan bli aktive bidragsyttere i aktivitetsskole og grunnskole.
- Jobbe for økt støtte til utstyr og kompetanse til idrettslag med paraidrettstilbud.

2. Hva trenger din organisasjon/institusjon for å inkludere enda flere barn og ungdom i kultur-, idrett- og/eller friluftslivsaktiviteter?

- Langsiktig og forutsigbar finansiering av frie driftsmidler som gjør det mulig å opprettholde og utvikle idrettslag over hele Oslo. Det behøves økte midler til både sportslig og administrativ drift.
- Vi trenger mer plass og tilgang på funksjonelle anlegg for å kunne gi likeverdige tilbud til alle barn og unge der de bor.
- Vi trenger endringer i plan- og bygningsloven slik at kommuner ikke lenger tillates å bygge så tett at det går utover barn og unges rettigheter til idrett, lek og fritid.

3. Hvem trenger dere å samarbeide med for å inkludere enda flere barn og ungdom innen kultur-, idrett- og eller friluftslivsaktiviteter? Og hva skal til for at dere finner sammen?

- Det offentlige, først og fremst kommunen, bydelene, skolene, men også NAV, politiet og andre som har kunnskap om barn og ungdom som faller utenfor, og som trenger et trygt fellesskap enda mer enn andre.
- Taushetsplikt i det offentlige er en begrensning for at idretten skal vite nok til å forstå hva den enkelte trenger av ekstra tilrettelegging, oppfølging og oppmerksomhet.
- Vi bør bli flinkere til å samarbeide med religiøse og kulturelle organisasjoner som kan bryte ned språklige og kulturelle barrierer for deltagelse.
- Stat, fylker og kommuner må utfordres til sektorovergripende samarbeid. Vellykket inkludering krever at alle sektorer ser hverandre, og samspiller med idretten og andre frivillige organisasjoner. I Oslo finner vi sammen, men i det daglige skorter det på ressurser til å gjennomføre det alle i stor grad er enige om.
- For å lykkes med samarbeid må idrettslagene styrkes administrativt slik at de kan møte aktørene innenfor deres arbeidstid. Det er også til stor hjelp om det etableres politikk og formelle samarbeidsmodeller som gir føringer, og at det gis insentiver for samarbeid. De som jobber med barn og unge i det offentlige må oppfatte samarbeidet "lønnsomt", både økonomisk og faglig.

Noen avsluttende kommentarer

Deltagelse i kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter handler om mye mer enn å gi alle et tilbud. Deltagelsen må oppleves av det enkelte barn og ungdom som likeverdig, der alle blir møtt med et minimum av den kompetanse og oppmerksomhet som kreves for å mestre fritiden både sosialt og i utøvelse av aktiviteten. Det er slik fellesskap bygges, og det er gode fellesskap både lokalsamfunn og den enkelte trenger aller mest.

Det er ikke gratis for et idrettslag å ha de ressurser og den kompetanse som kreves for å ta vare på alle og gi likeverdige og trygge tilbud. Samtidig forventes det at idrettslag skal forstå og gi ekstra støtte til de som har særskilte utfordringer med å mestre hverdagen, og som trenger voksenhjelp for å bli en fullverdig del av fellesskapet. I idrettslag med deltagende barn og ungdom fra mange ulike kulturer, og som snakker ulike språk, krever dette ofte ekstra ressurser og kompetanse. Vi vet at idrettslag flest gjerne hjelper til der det trengs mest, men idrettslagene trenger det offentliges hjelp for å hjelpe enda flere.

Alle må jobbe sammen om alle skal gis lik mulighet til å delta. Idrettens evne til å jobbe sammen med alle begrenses av idrettslagets ressurser. I Oslo opplever vi at prioritering av støtte til nabolagsklubber gir disse den minimum av kraft til å jobbe sammen med de aller fleste i sitt nærmiljø. Oslo idrettskrets jobber med alle på kommunalt nivå, men ulike oppdrag og målforståelse i de kommunale sektorene er fortsatt en barriere for effektivt samspill.

En handlingsplan for deltagelse i kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter må omhandle hvordan deltagelse berører folkehelse, utdanning, oppvekst og trygghet. Alle berørte departement bør bli en del av handlingsplanen.

Vi trenger absolutt ikke flere prosjekter. Vi trenger økt støtte til det som er velfungerende, og som viser sunn utvikling og oppnår gode resultater. I dag er det faktisk slik at altfor vellykket inkludering av barn og unge med lav betalingsevne medfører en urimelig økonomisk risiko for de idrettslag som lykkes. Vi har gode, men sårbare, idrettslag som først og fremst trenger forutsigbar økonomisk støtte for å ta vare på det eksisterende, og bygge videre på det gode miljøet som er etablert og stimulere de drivende frivillige kreftene man er helt avhengig av.

En handlingsplan for deltagelse må ta innover seg de faktiske utfordringer som idrettslag står i hver eneste dag for å balansere hensynet til deltagelse basert på lek og sosialt fellesskap, og deltagelse basert på ønske om prestasjonsutvikling. Alt innenfor en begrenset økonomisk ramme og en frivillighet med klare begrensninger.

Oslo har sine særskilte utfordringer knyttet til befolkningstetthet, mangel på areal og idrettsanlegg, samt betydelige levekårsforskjeller. En handlingsplan bør vise forskjeller på by og land, og trolig ha ulike virkemidler.

Vi i Oslo idrettskrets bidrar gjerne i det videre arbeidet for å belyse de utfordringer som i større grad oppleves som barrierer i Oslo enn i resten av landet. OsloMet og NIH har pågående følgeforskning om [«Idrett for alle i Oslo»](#) og rapportene derfra bør ha relevans for kulturdepartementets arbeid med handlingsplan for deltagelse. En ny rapport fra følgeforskningen kommer på nyåret.

Med vennlig hilsen

Magne Brekke
generalsekretær